SAGENSY

ДАЧНА АПТЕЧКА

Авторський випуск від Віктора

Натуральні рішення для здорових рослин

ЧАСНИК: від посадки до врожаю

Найкращі сорти

Коли садити

Догляд без помилок

SAGENSY

СПЕЦВИПУСК
№1

САД
ГОРОД
ЗДОРОВ'Я
РОДИНА

АВТОРСЬКИЙ ВИПУСК ВІД ВІКТОРА

ДАЧНА АПТЕЧКА

НАТУРАЛЬНІ РІШЕННЯ ДЛЯ ЗДОРОВИХ РОСЛИН

ЧАСНИК: від посадки до врожаю

Найкращі сорти
Для будь-якого регіону України

Коли садити
Оптимальні терміни та особливості

Догляд без помилок
Від посадки до зберігання врожаю

Часник — сила природи — на вашій ділянці!

Здоровий урожай — щаслива родина!

Зміст

У ЦЬОМУ НОМЕРІ:

3–4 **Сорти часнику**

Найкращі сорти для України, їхні особливості та переваги

5–6 **Коли садити**

Оптимальні терміни для різних регіонів, вплив погоди та місячного календаря

7–8 **Підготовка до посадки**

Вибір ділянки, підготовка ґрунту, добрива, підготовка посадкового матеріалу

9–10 **Схема посадки**

Оптимальна глибина, відстань між рослинами та практичні поради

11–12 **Догляд**

Полив, підживлення, мульчування, розпушування та інші важливі роботи

13–14 **Захист, збирання і зберігання**

Як захистити від хвороб і шкідників, коли збирати врожай і як правильно зберігати

Від автора

Автор: Віктор

Дорогі друзі!

Я Віктор, і цей випуск «Дачна аптечка» я написав для вас — садівників, городників і всіх, хто любить свою землю і прагне вирощувати корисні продукти власними руками.

Часник — одна з найцінніших культур на нашій ділянці. У цьому номері я ділюся власним досвідом: від вибору перевірених сортів до збору та зберігання врожаю. Тут ви знайдете лише практичні поради, які сам застосовую у своєму саду і які дійсно працюють в умовах України.

Бажаю вам щедрих врожаїв, міцних рослин і задоволення від кожного сезону! Якщо у вас є питання чи власний досвід — буду радий, якщо поділитеся.

З повагою,
Віктор

Віктор

У номері

Практичні поради від експерта
Перевірені рекомендації для успішного вирощування

Реальний досвід дачників
Корисні лайфхаки з усієї України

Відповіді на поширені запитання
Що робити в складних ситуаціях

Календар робіт на весь сезон
Зручний план від посадки до зберігання

Дачна аптечка
СПЕЦВИПУСК
№ 1
САД
ГОРОД
ЗДОРОВ'Я
РОДИНА

SAGENSY

НАТУРАЛЬНІ РІШЕННЯ ДЛЯ ЗДОРОВИХ РОСЛИН

Сорти часнику

ЯКИЙ ОБРАТИ ДЛЯ ВАШОГО ГОРОДУ

Часник буває двох основних типів — озимий і ярий. Вони відрізняються термінами посадки, стійкістю до зими, розміром цибулин, смаком та терміном зберігання. Розуміння цих відмінностей допоможе обрати найкращий варіант саме для ваших умов.

Один город — багато можливостей!

Порівняння озимого і ярого часнику

Критерій	Озимий	Ярий
Терміни посадки	Жовтень – листопад (перед настанням морозів)	Березень – квітень (після прогрівання ґрунту)
Зимостійкість	Висока, добре переносить зимові морози	Не потребує зимівлі, висаджується навесні
Розмір цибулини	Зазвичай більший	Здебільшого менший, але щільніший
Кількість зубків	6–12 великих зубків	12–20 дрібніших зубків
Смак	Більш гострий, насичений, ароматний	М'якший, ніжніший, менш пекучий
Термін зберігання	4–6 місяців	8–12 місяців (краще зберігається)
Особливості	Формує стрілки, дає більший урожай	Стрілок не утворює, краще підходить для тривалого зберігання

Що обрати?

- Початківцям у більшості регіонів України радимо почати з озимого часнику — він менш вибагливий, дає більший урожай і добре адаптований до наших кліматичних умов.
- Якщо ви хочете мати часник на зберігання до весни — оберіть ярі сорти.
- Найкраще рішення — вирощувати обидва типи, щоб мати свіжий часник весь рік!

Смачний врожай починається з правильного вибору!

Популярні сорти для України

ПЕРЕВІРЕНІ СОРТИ ДЛЯ ВАШОГО ГОРОДУ

Найкращі сорти — для щедрого врожаю!

Озимий сорт

Любаша

Один із найпопулярніших сортів в Україні. Відзначається високою урожайністю, великими цибулинами та відмінним смаком. Добре адаптований до різних регіонів.

- **Розмір цибулини:** великий (70–120 г)
- **Смак:** гострий, ароматний
- **Зберігання:** 4–6 місяців
- **Найкраще підходить:** для свіжого споживання, консервації, приготування страв

Озимий сорт

Софіївський

Український сорт із відмінною зимостійкістю. Має великі вирівняні цибулини, приємний смак і добру лежкість. Популярний серед городників за стабільний урожай і невибагливість.

- **Розмір цибулини:** великий (60–100 г)
- **Смак:** насичений, гострий
- **Зберігання:** 4–6 місяців
- **Найкраще підходить:** для вживання у свіжому вигляді та домашніх заготовок

Ярий сорт

Дюшес

Цінний ярий сорт, відомий своєю відмінною лежкістю та ніжним смаком. Цибулини щільні, білого кольору, з великою кількістю зубків. Чудово зберігається до настунного врожаю.

- **Розмір цибулини:** середній (40–70 г)
- **Смак:** ніжний, помірно гострий
- **Зберігання:** 8–12 місяців
- **Найкраще підходить:** для тривалого зберігання, кулінарії, вживання у свіжому вигляді

Ярий сорт

Мереф'янський білий

Старовинний український сорт, який цінується за невибагливість, стабільний урожай та відмінну лежкість. Цибулини білі, щільні, зі стійким ароматом і приємним смаком.

- **Розмір цибулини:** середній (40–60 г)
- **Смак:** помірно гострий, ароматний
- **Зберігання:** 8–12 місяців
- **Найкраще підходить:** для зберігання, щоденного вживання, універсального використання

Як вибирати посадковий матеріал

- Обирайте великі, здорові цибулини та зубки без пошкоджень.
- Звертайте увагу на щільність — зубки мають бути пружними.
- Не використовуйте м'які, підсохлі або уражені хворобами зубки.
- Краще купувати посадковий матеріал у перевірених виробників.
- Для озимого часнику обирайте найбільші зовнішні зубки, для ярого — середні за розміром.
- Перед посадкою бажано відкалібрувати зубки за розміром — це забезпечить рівномірні сходи.

Якісний посадковий матеріал — запорука щедрого врожаю!

Коли садити часник

ПРАВИЛЬНИЙ ЧАС — ЗАПОРУКА ВЕЛИКОГО ВРОЖАЮ

Кожен сезон має свій час для часнику

Часник можна садити восени (озимий) або навесні (ярий). Головне — обрати правильний час, щоб зубчики встигли вкоренитися, але не пішли в ріст перед морозами, або ж щоб навесні ґрунт уже був придатний для обробітку.

Озимий часник – висаджуємо восени

- Висаджують за 2–4 тижні до стійких морозів.
- За цей час зубчики встигають утворити корені, але не проростають у надземну частину.
- Дає ранній і зазвичай більший урожай.

Ярий часник – висаджуємо навесні

- Садять ранньою весною, коли ґрунт можна обробляти.
- Зубчики швидко вкорінюються та йдуть у ріст.
- Добре зберігається і підходить для регіонів із суворими зимами.

Календарний орієнтир

СЕРПЕНЬ	ВЕРЕСЕНЬ	ЖОВТЕНЬ	ЛИСТОПАД	ГРУДЕНЬ	СІЧЕНЬ	ЛЮТИЙ	БЕРЕЗЕНЬ	КВІТЕНЬ
☀	🍂	🍂	🍁	❄	❄	❄	🌱	🌿

Оптимальний час для посадки озимого часнику

Зимовий період (посадка не проводиться)

Оптимальний час для посадки ярого часнику

Орієнтир за температурою ґрунту

Для посадки озимого часнику оптимальна температура ґрунту на глибині 5–10 см:

+8 … +12 °C

Це зазвичай відповідає середині жовтня – початку листопада, залежно від регіону.

Терміни для різних регіонів України

Клімат різний — а любов до часнику однакова! ♡

ОРІЄНТОВНІ ТЕРМІНИ ПОСАДКИ ЧАСНИКУ

Захід

Озимий: 15 вересня – 25 жовтня
Ярий: 20 березня – 15 квітня

Північ

Озимий: 10 вересня – 15 жовтня
Ярий: 25 березня – 20 квітня

Схід

Озимий: 20 вересня – 25 жовтня
Ярий: 1 квітня – 25 квітня

Центр

Озимий: 15 вересня – 20 жовтня
Ярий: 25 березня – 20 квітня

Південь

Озимий: 1 жовтня – 10 листопада
Ярий: 10 березня – 10 квітня

Що важливіше за дату

1. **Стан ґрунту**
   Ґрунт має бути пухким, родючим, без застою води.

2. **Погода**
   Орієнтуйтеся не лише на календар, а й на реальні погодні умови у вашому регіоні.

3. **Вологість**
   Ґрунт має бути помірно вологим. У суху погоду бажано полити грядку перед посадкою.

4. **Сорт**
   Різні сорти можуть мати свої особливості, тому враховуйте рекомендації на упаковці або від перевірених джерел.

Не садіть занадто рано

Якщо посадити озимий часник надто рано (у серпні або на початку вересня), він може встигнути прорости.

Такі сходи не перезимують — вони вимерзнуть, а урожай буде значно меншим.

Краще трохи запізнитися, ніж посадити надто рано! ♡

Підготовка ґрунту

Добра грядка сьогодні — великий урожай завтра!

Часник найкраще росте на сонячних, добре дренованих ділянках з родючим, пухким ґрунтом. Правильна підготовка грядки забезпечує сильні рослини, великі головки та щедрий урожай.

Важливо врахувати:

Сонце
Обирайте відкрите, добре освітлене місце. Мінімум 6–8 годин сонячного світла на день.

Родючість
Ґрунт повинен бути родючим, пухким, багатим на органічні речовини.

Дренаж
Вода не повинна застоюватися. Найкраще підходять підняті грядки або ділянки з природним відтоком води.

Нейтральна або слабколужна реакція
Оптимальний pH — 6,5–7,5.

Без свіжого гною
Свіжий гній провокує розвиток хвороб і деформацію головок. Використовуйте лише перепрілий компост або перегній.

Що внести в ґрунт

Компост
3–5 кг на 1 м². Покращує структуру ґрунту, збагачує його поживними речовинами.

Перегній
3–5 кг на 1 м². Використовуйте лише добре перепрілий (не свіжий).

Деревна зола
100–200 г на 1 м². Джерело калію та мікроелементів, допомагає знизити кислотність.

Підготовка зубків

Якісний посадковий матеріал — запорука успіху. Від правильно підготовлених зубків залежить дружність сходів, сила рослин і майбутній урожай.

Суха луска
Зубки повинні бути вкриті щільною, сухою лускою.

Великі зовнішні зубки
Для посадки обирайте найбільші, зовнішні зубки з здорових головок.

Без пошкоджень
Зубки мають бути цілі, без механічних пошкоджень, плям і ознак хвороб.

Кроки підготовки:

1.

Розібрати перед посадкою
Розділіть головки на зубки безпосередньо перед посадкою, щоб вони не висихали.

2.

Відбракувати дрібні та хворі
Не використовуйте дрібні, м'які, пошкоджені або з ознаками хвороб зубки.

3.

За потреби знезаразити
Для профілактики хвороб можна замочити зубки в слабкому розчині марганцівки (1 г на 1 л води) протягом 20–30 хвилин.

4.

Підсушити
Після обробки обсушіть зубки в тіні до висихання поверхні.

! Увага!

Не використовуйте занадто агресивні домашні засоби (концентрований оцет, хлор, сильні розчини солі тощо). Це може пошкодити посадковий матеріал і знизити схожість.

Найпоширеніші помилки:

- Використання дрібних зубків
- Посадка пошкоджених або хворих зубків
- Надмірне замочування в сильних розчинах
- Підготовка зубків задовго до посадки (вони висихають)

SAGENSY

Дачна аптечка №1

Схема посадки

ПРАВИЛЬНА ВІДСТАНЬ — ЗАПОРУКА ВЕЛИКОГО ВРОЖАЮ

Зручна схема — сильні рослини та великі головки!

Зубок садимо донцем вниз, а носиком вгору!

Враховуйте тип ґрунту

На важких ґрунтах

- садіть трохи мілкіше (4–5 см)
- забезпечте дренаж, щоб уникнути застою води

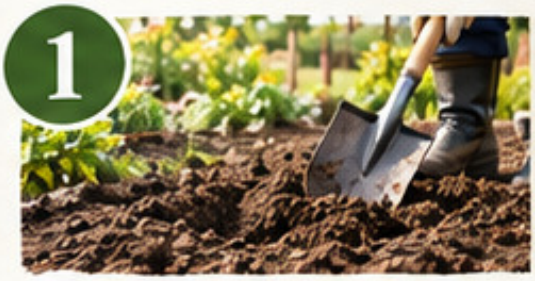

На легких (піщаних) ґрунтах

- можна садити глибше (5–6 см)
- ґрунт краще зберігає вологу

Покрокова посадка

ПРОСТІ ДІЇ — ВІДМІННИЙ РЕЗУЛЬТАТ

1 Підготуйте грядку

Оберіть сонячне, не затоплюване місце. Розпушіть грунт на глибину 20–25 см, видаліть бур'яни, за потреби внесіть компост або перегній.

2 Зробіть борозни

Сформуйте борозни на відстані 20–25 см одна від одної. Глибина борозен — 4–6 см.

3 Розкладіть зубки донцем вниз

Розмістіть зубки в борознах на відстані 8–12 см. Великі зубки дають крупніші головки.

4 Засипте ґрунтом

Акуратно засипте борозни пухким ґрунтом і злегка ущільніть руками або граблями.

5 Замульчуйте

Накрийте грядку шаром мульчі (5–10 см): соломою, сухим листям, сіном або тирсою. Це захистить від морозів і збереже вологу.

Після посадки

ТРИ ВАЖЛИВІ КРОКИ ДЛЯ УСПІШНОЇ ЗИМІВЛІ ТА ВЕСНЯНОГО РОСТУ

Полив за потреби

Якщо осінь суха — після посадки зволожте грунт, щоб він щільно приліг до зубків.

Мульча — ваш помічник

Шар мульчі 5–10 см зберігає вологу, захищає від перепадів температур і стримує ріст бур'янів.

Захист від морозів

У регіонах із суворими зимами використовуйте додаткове укриття: шар листя, ялинове гілля або агроволокно.

Весняний догляд

ПІСЛЯ ПЕРШИХ СХОДІВ ЧАСНИК ПОТРЕБУЄ УВАГИ. ПРАВИЛЬНИЙ ДОГЛЯД У ЦЕЙ ПЕРІОД ЗАКЛАДАЄ ОСНОВУ МАЙБУТНЬОГО ВРОЖАЮ.

Розпушування грунту

Після появи сходів обережно розпушуйте міжряддя на глибину 3–5 см. Це покращує доступ повітря до коренів і зберігає вологу в грунті.

Помірний полив

Поливайте за потреби, підтримуючи грунт помірно вологим. Уникайте як пересихання, так і надмірного зволоження.

Видалення бур'янів

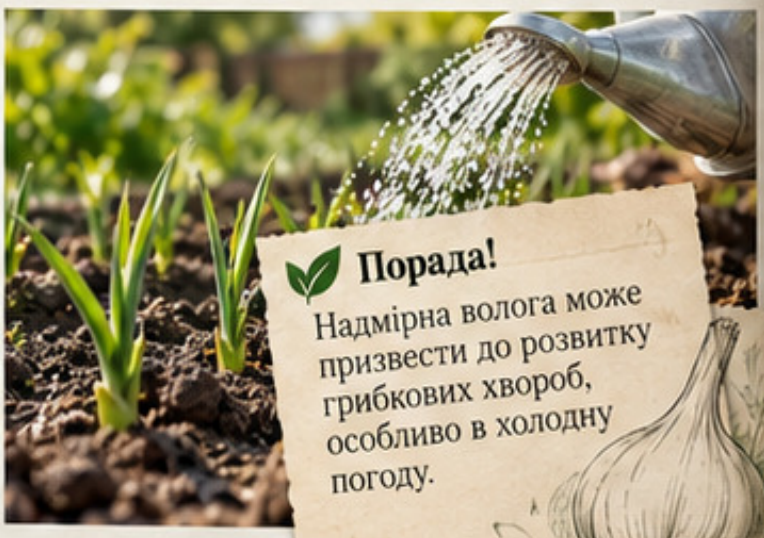
Регулярно прибирайте бур'яни, які забирають вологу та поживні речовини. Найкраще — поєднувати прополювання з розпушуванням грунту.

Контроль стану рослин

Оглядайте листя на наявність жовтизни, плям і шкідників. Здорові рослини мають насичений зелений колір і рівномірний ріст.

Коли потрібен полив

- Немає опадів понад 7–10 днів
- Верхній шар грунту сухий на глибину 3–5 см
- Листя втрачає пружність, стає блідим
- Особливо важливий полив у теплу та суху погоду (+15...+25 °C)

Порада!

Надмірна волога може призвести до розвитку грибкових хвороб, особливо в холодну погоду.

Підживлення і літній догляд

ПРОТЯГОМ ВЕСНИ ТА ЛІТА ЧАСНИК ПОТРЕБУЄ ПОЖИВНИХ РЕЧОВИН І ПРАВИЛЬНОГО ДОГЛЯДУ. ЦЕ СПРИЯЄ АКТИВНОМУ РОСТУ ЛИСТЯ, ФОРМУВАННЮ ВЕЛИКИХ І ЩІЛЬНИХ ГОЛОВОК.

Етапи підживлення

1 Ранньою весною (ріст зелені)

- Азотні добрива для активного росту листя (наприклад, настій кропиви, сечовина — 10–15 г на 10 л води).
- Підживлюйте після поливу по вологому грунту.
- **Термін:** коли сходи досягли 10–15 см (зазвичай квітень).

2 Активне формування листя

- Комплексні добрива з азотом, фосфором і калієм (наприклад, нітроамофоска — 20 г на 10 л води).
- Можна використовувати органічні настої (курячого посліду 1:20 або коров'яку 1:10).
- **Термін:** через 3–4 тижні після першого підживлення (травень).

3 Формування головок

- Більше калію та фосфору (зольний настій, сульфат калію — 15 г на 10 л води).
- Азотні добрива на цьому етапі не використовують, щоб не затягувати ріст листа.
- **Термін:** з кінця травня до середини червня, залежно від регіону та сорту.

Чи потрібно обламувати стрілки?

У стрілкуючих сортів часнику (озимих) часто утворюються квіткові стрілки. Їх рекомендують видаляти, оскільки рослина витрачає на них поживні речовини, що може зменшити розмір головок.

Найкращий час — коли стрілки досягли 10–15 см і ще не розкрилися. Відламуйте їх руками, залишаючи 1–2 см від основи.

Видалення стрілок сприяє формуванню більших і щільніших голобок!

Для великої головки

- Своєчасне підживлення на всіх етапах росту.
- Помірний полив без перезволоження.
- Регулярне видалення бур'янів і розпушування.
- Видалення стрілок у стрілкуючих сортів.
- Контроль хвороб і шкідників, підтримання здорового листя.

Захист від хвороб і шкідників

Краще попередити, ніж лікувати!

ЗДОРОВІ РОСЛИНИ — ЩЕДРИЙ УРОЖАЙ

Грибкові хвороби

Найпоширеніші — пероноспороз (несправжня борошниста роса) та іржа. Проявляються жовтими плямами, передчасним всиханням листя.

Що допомагає:

- сівозміна (повертати часник на те саме місце не раніше ніж через 3–4 роки)
- використання здорового посадкового матеріалу
- помірний полив і добра вентиляція грядок

Гнилі

Фузаріозна та бактеріальна гниль уражають цибулини, особливо за надмірної вологості та ноганої вентиляції. Рослини жовтіють і в'януть, цибулини м'які, із неприємним запахом.

Що допомагає:

- здоровий, неушкоджений посадковий матеріал
- добре дренований грунт і помірний полив
- видалення та знищення уражених рослин
- чистота на грядках

Трипси

Дрібні комахи висмоктують сік із листя, залишають сріблясті плями, рослини слабшають. Найактивніші в спекотну суху погоду.

Що допомагає:

- підтримання вологості повітря (уникайте пересихання)
- видалення бур'янів
- сівозміна та змішані посадки (наприклад, з календулою)
- огляд рослин і своєчасне видалення сильно уражених

Кліщі

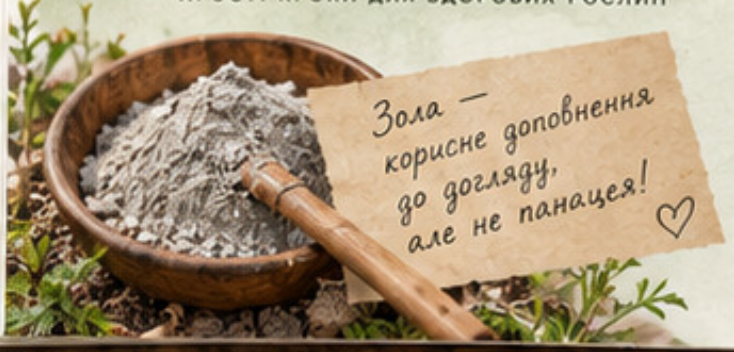
Павутинні кліщі утворюють дрібні світлі крапки на листі, згодом — пожовтіння і всихання. Активні в умовах сухого та спекотного літа.

Що допомагає:

- помірний полив і вища вологість повітря
- чисті грядки без бур'янів
- змішані посадки та рослини-відлякувачі (календула, кріп)
- видалення сильно ураженого листя

Натуральна профілактика

ПРОСТІ КРОКИ ДЛЯ ЗДОРОВИХ РОСЛИН

Деревна зола
Джерело калію та мікроелементів. Можна вносити в грунт восени або під час підготовки грядки. Сприяє кращому розвитку і підвищує стійкість рослин.

Чистота і порядок
Регулярно прибирайте рослинні рештки, бур'яни та уражені рослини. Це зменшує ризик поширення хвороб і шкідників.

Здоровий посадковий матеріал
Використовуйте лише цілі, щільні, неушкоджені зубчики від перевірених рослин.

Профілактика — основа успіху!

Коли збирати врожай

ВЧАСНО ЗІБРАНИЙ ЧАСНИК — КРАЩЕ ЗБЕРІГАЄТЬСЯ

Ознаки стиглості

1.

Пожовтіння листя

Більшість листя жовтіє і вилягає, залишається 3–5 зелених листків.

2.

Щільна цибулина

Цибулини добре сформовані, щільні на дотик, з характерним забарвленням сорту.

3.

Суха луска

Зовнішня луска підсихає і легко відокремлюється, шийка стає м'якшою.

4.

Добре сформоване коріння

Коренева система відмирає, що свідчить про завершення вегетації.

Сушіння і зберігання

ПРАВИЛЬНА ПІДГОТОВКА — ДОВГЕ ЗБЕРІГАННЯ

1 Очищення

Обережно струсіть землю, не пошкоджуючи луску. Не мийте — це зменшує лежкість.

2 Сушіння

Просушуйте 2–4 тижні в затіненому, добре провітрюваному місці (під навісом, у сараї, на горищі).

3 Сортування

Відберіть здорові, цілі цибулини. Пошкоджені, м'які або з ознаками хвороб використовуйте в першу чергу.

4 Зберігання

Зберігайте в сухому, прохолодному, темному та провітрюваному місці у сітках, косах або ящиках із отворами.

Оптимальні умови

- **Прохолода** 0–5 °C (оптимально +1...+3 °C)
- **Сухість** відносна вологість 60–70%
- **Темрява** без прямих сонячних променів
- **Провітрювання** добра циркуляція повітря

Нехай ваш урожай буде щедрим!